

Familie og Sundhedsudvalget
 Bureau for Inatsisartut
 3900 Nuuk

Svar på Familie- og Sundhedsudvalgets spørgsmål af 2.november 2015

Jeg skal indledningsvis takke Familie- og Sundhedsudvalget for de fremsendte spørgsmål.

Nedenfor følger svarene på udvalgets spørgsmål.

Spørgsmål 1.

Forslagets afgrænsning til arbejdsmiljøloven og andre konkrete forhold
 Udvalget ønsker at du redegør for lovforslagets afgrænsning til arbejdsmiljøloven herunder:

1a) Er det korrekt forstået, at lovforslaget alene skal regulere de områder arbejdsmiljøloven ikke regulerer - f.eks. patientsikkerhed i forbindelse med udsættelse for ioniserende stråling?

Svar

Hensigten med nærværende lovforslag er at den skal gælde generelt for hele befolkningen. Loven finder derfor anvendelse på al brug af og udsættelse for ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

Det er således formålet med nærværende lovforslag, at intet område indenfor strålebeskyttelse er ureguleret. Lovforslaget skal sikre, at hele befolkningen er omfattet af de hensyn og foranstaltninger, der er forbundet med udsættelse for ioniserende stråling.

Loven lægger derfor overordnet en ramme for hele samfundet, med mindre et område specifikt er undtaget fra lovens anvendelsesområde eller ikke er hjemtaget, som f.eks. Arbejdsmiljøloven i Grønland.

Det er således korrekt forstået, at Inatsisartutloven ikke skal regulere forholdene for arbejdstagere på landjorden omfattet af lov om Arbejdsmiljø i Grønland.

Det bemærkes i den forbindelse, at forholdene for arbejdstagere offshore ansat indenfor råstofsektoren reguleres af tilladelser og godkendelser efter Inatsisartutlov om Mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (Råstofloven), jf. lovens § 1, stk. 5.

Arbejdstagere ansat i offshore industrien udenfor råstofsektoren vil derimod være omfattet af nærværende lovforslag.

11-11-2015
 Sags nr.2015-7199
 Akt nr.

Postboks 1160
 Tlf: 34 50 00
 Fax: 34 55 05
 3900 Nuuk
 Email: pn@naaq.gl
 www.naalakkersuisut.gl

Lovforslaget omfatter her ud over videnskabelige ekspeditioner, ligesom den selvstændige erhvervsdrivende, som f.eks. den selvstændige vognmand, elektriker, tømrer og så videre er omfattet af nærværende lovforslag.

Endvidere dækker lovforslaget medicinske instrumenter og udstyr med videre samt radioaktivt affald, der opstår i forbindelse med medicinsk, industriel eller forskningsmæssig brug af radioaktive stoffer og bortskaffelsen heraf.

Lovforslaget vil tillige dække brug af røntgen på hospitaler, tandklinikker samt i lufthavne med videre.

Endelig dækker lovforslaget brug af radioaktive kilder i anlægssektoren, ligesom den almindelige befolknings beskyttelse mod ioniserende stråling fra eksempelvis transport af radioaktivt affald, herunder ioniserende stråling fra ulykker vil være omfattet af nærværende lovforslag.

1b) Er det også korrekt forstået at lovforslaget også i en bredere forstand er tænkt til at regulere omgang og opbevaring af ioniserende materialer på laboratorier og i anden forskningsmæssig sammenhæng samt skal leve op til internationale standarder skitseret ved f.eks. IAEA, således at vi stilles bedre eller lige så godt lovgivningsmæssigt som hidtil ved omgang med ioniserende stråling?

Svar

Det er korrekt forstået at lovforslaget også i en bredere forstand skal regulere omgang og opbevaring af ioniserende materialer, herunder på laboratorier og i anden forskningsmæssig sammenhæng.

Bestemmelsen i forslagets § 4 om tilladelser og registrering bemyndiger i stk. 2 Naalakkersuisut til at fastsætte regler for de nærmere vilkår for tilladelser og registrering. Bekendtgørelse vil lægge sig op ad de danske regler på området og vil således samtidig leve op til de gældende internationale standarder for god praksis samt EU direktiver.

Endvidere er der i forslaget § 9 fastsat rammebetingelser for brug af og udsættelse for stråling. Der skal således anvendes tilstrækkelige ressourcer på en løbende vurdering af, om strålebeskyttelsesforanstaltningerne er effektive og passende, således at enhver fejl eller mangel bliver identificeret og afhjulpet, og at gentagelse bliver forebygget.

I stk. 2 bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte nærmere regler til sikring af, at strålebeskyttelsesforanstaltninger er effektive og passende. Denne bemyndigelse vil blive udrnøntet i en bekendtgørelse, der tilsigter at leve op til de internationale standarder for god praksis samt EU direktiver.

1c) Kan du skitsere grænserne og ansvarsfordelingen i mellem Arbejdstilsynets tilsynsopgaver og Departementets fremtidige tilsynsopgaver, og hvordan vil departementet for Sundhed implementere bestemmelserne omkring tilsyn?

Svar

Reglerne for tilsyn findes i lovforslagets Kap. 7., som vedrører tilsyn med strålebeskyttelse i forhold til befolkningen generelt, herunder patientbeskyttelse.

Arbejdstilsynet har ansvaret for tilsynet med arbejdstagere omfattet af Arbejds miljøloven i Grønland.

Departementet for Sundhed vil efter lovforslaget have ansvaret for tilsynet med den øvrige brug af og udsættelse for stråling inden for departementets ressort område, jf. 1a) ovenfor.

Departementet for Sundhed vil gennem en samarbejdsaftale med Statens Institut for Strålebeskyttelse søge bistand til tilsynsopgaven efter nærværende lovforslag.

1d) Det synes ikke at fremgå utvetydigt af forslagets almindelige bemærkninger, hvor mange bekendtgørelser, der er nødvendige at udstede i henhold til loven. Du bedes kortfattet fremlægge en opstilling af tiltænkte betænkninger på området, og deres anvendelsesområde.

Svar

Følgende områder vil blive nærmere reguleret ved udstedelse af bekendtgørelser:

- 1) Registrerings- og tilladelsessystem (bemyndigelse i § 1, stk.2),
- 2) Dosisgrænser for ioniserende stråling og overvågning (bemyndigelse i § 9, stk.2, § 15, stk. 1 og § 16, stk. 1),
- 3) De fælles krav for røntgen og ioniserende stråling til medicinsk brug (bemyndigelse i § 5, stk. 2 og 3, § 9, stk.2, § 15, stk. 1),
- 4) Underretning om uheld og ulykker (bemyndigelse i § 18, stk.2),
- 5) Beredskab(bemyndigelse i § 20, stk.2), og
- 6) Affald og transport (bemyndigelse i § 9, stk.2),

Evt. udnyttelse af bemyndigelsen i § 14 om regler for ikke-medicinske undersøgelser og bemyndigelsen i § 25 om gebyr til dækning af tilsyn-, rådgivnings- og bistandsopgaver.

1e) Hvad er den anslåede tidsplan i forhold til at udfærdige bekendtgørelser på baggrund af lovforslaget?

Svar

Udfærdigelse af bekendtgørelserne forventes at tage 12-18 måneder

1f) Hvor langt er man kommet i forhold til at indgå en samarbejdsaftale med Statens Institut for Strålebeskyttelse, eftersom udvalget finder det vigtigt at kunne forberede sine baglande til, kommende godkendelsesproces af bekendtgørelserne, som Inatsisartut skal tage stilling til, iflg. Bemærkningerne?

Svar

Det første møde omkring en samarbejdsaftale med Statens Institut for Strålebeskyttelse har været afholdt i juni 2015. På grund af folketingsvalget i Danmark blev forhandlingerne udskudt. Næste møde er planlagt til december 2015.

1g) Hvordan vil Naalakkersuisut opbygge den nødvendige specialisering og ekspertviden, som det anføres, at Grønland ikke har, for at kunne regulere området, ud over det nævnte samarbejde med den danske regering og lovgivning? Påtænker Naalakkersuisut et uddannelsesprogram af sundhedsvæsnet her, eller simpelthen ansættelse af personer med de korrekte kvalifikationer?

Svar

Området er højt specialiseret og det kræver derfor et grundlag af en vis størrelse for at kunne opbygge et egentligt Institut for Strålebeskyttelse i Grønland. I takt med at aktiviteterne inden for ioniserende stråling og strålebeskyttelse vokser og behovet for den nødvendige ekspertviden bliver større vil der ske en løbende tilpasning og etablering i eget regi inden for Departementet for Sundhed. Der vil både kunne blive tale

om et uddannelsesprogram for sundhedsvæsenet og samtidig ansættelse af personer med de rette kvalifikationer.

Spørgsmål 2.

Forslagets afgrænsning til råstofområdet

2a) I bekendtgørelsernes kommende dosisgrænser, beskyttelsesforanstaltninger, sikkerhedsprocedurer m.v. har udvalget været i tvivl om, om det også omfatter råstofområdet. Er det af jeres opfattelse det er tilfældet? Udvalget har hæftet sig ved dette i bemærkningerne til loven, ikke selve lovteksten.

Svar

Loven dækker generelt og vil derfor finde anvendelse på al brug af og udsættelse for ioniserende stråling, med mindre et område specifikt er undtaget fra lovens anvendelsesområde eller ikke er hjemtaget.

Råstofaktiviteter reguleres herefter gennem tilladelser og godkendelser efter Råstofloven. Denne regulering vil ske efter anerkendt god international praksis på området.

Arbejdsmiljøloven i Grønland, som et ikke hjemtaget område, dækker strålingsfare for arbejdstagere på land, herunder arbejdstagere ansat i råstofsektoren. Arbejdsmiljøloven i Grønland dækker også strålebeskyttelsen af arbejdstagere ansat indenfor minedrift.

Arbejdsmiljølovgivningen fastsætter således også bestemmelser om dosisgrænser med videre, der skal gælde for arbejdstagere i miner i Grønland. Myndighederne i Danmark har oplyst, at de følger Statens Institut for Strålebeskyttelse's (SIS) regler for dosisgrænser med videre. Departementet for Sundhed vil på tilsvarende måde følge SIS's regelsæt. Der sikres herved ensartethed og samtidig at både Arbejdsmiljølovens regler og strålelovens regelsæt følger de internationale standarder for god praksis på området.

2b) Det er derudover udvalgets opfattelse, at loven ikke forhindrer, at der stilles yderligere og skærpede krav i licenser og tilladelser på råstofområdet, der er strengere end nærværende lovforslag, og at råstofloven generelt set regulerer råstofområdet. Kan du tilslutte dig denne forståelse?

Svar

Nærværende lovforslag fastlægger en minimumsstandard. Det er korrekt forstået, at loven ikke forhindrer, at der stilles yderligere og skærpede krav i licenser og tilladelser på råstofområdet og at råstofloven generelt set regulerer råstofområdet.

Spørgsmål 3.

Forslaget sat i relation til internationale konventioner og relationer

Det anføres i både i forelæggelsesnotat og i bemærkningerne, at en mulig vedtagelse af nærværende lov muliggør en ophævelse af Grønlands forbehold overfor International Labour Organization (ILO) konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdere mod ioniserende stråling.

3a) Er det kun ILO-konventionen nærværende lovforslag sigter i mod, eller er det også de øvrige, der oplistes i forslaget's almindelige bemærkninger, da denne mulige sammenhæng ikke fremstår entydigt for udvalget?

Svar:

Ud over ILO-konventionen kan der peges på følgende konventioner:

Ophævelsen af forbeholdet af IAEA international fælleskonvention om sikker håndtering af brugt brændsel og radioaktivt affald (Affaldskonventionen) forudsætter også, at der vedtages den nødvendige nationale lovgivning om strålebeskyttelse, således at Grønland lever op til konventionens bestemmelser. Affaldskonventionen finder anvendelse på sikker håndtering af radioaktivt affald i tilfælde, hvor det radioaktive affald stammer fra civile aktiviteter. Grønland skal derfor foretage de nødvendige tiltag for at sikre, at enkeltpersoner og befolkningen som helhed er tilstrækkeligt sikret mod strålingsmæssige farer, herunder at besiddelse af eller bortskaffelse af udtjente radioaktive kilder foregår i overensstemmelse med Affaldskonventionen.

Samtidig kræver ophævelsen af forbeholdet af IAEA's konvention om fysisk beskyttelse af nukleare materialer, at Grønland vedtager en generel strålebeskyttelseslovgivning.

3b) Er behovet for en grønlandsk lov om strålebeskyttelse først og fremmest opstået i forbindelse med en mulig realisering af Kvanefjeldsprojektet, som nævnt som eksempel i de almindelige bemærkninger? Eller er der andre forhold og udviklinger, der har talt for, at Grønland på nuværende tidspunkt indfører en sådan lovgivning?

Svar

Der findes ikke en specifik strålebeskyttelseslovgivning i Grønland i dag og Naalakkersuisut ønsker, at der bliver fastlagt en ramme for brug af ioniserende stråling i vores samfund.

Det er korrekt, at der i de almindelige bemærkninger til loven også er en henvisning til koalitionsaftalen, hvoraf det fremgår, at minedrift først kan ske når rammebetingelserne i lovgivningen er på plads og overholdes.

Dette er nævnt som et af flere forhold, hvor der mangler regulering af området for ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

Naalakkersuisut har på forårssamlingen 2015 fremsat forslag til: Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om ind- og udførsel af varer. (Adgang til elektronisk indblik i flyselskabernes passageroplysninger samt toldkontrol og kropsscanning). Denne ændringslov aktualiserer behovet for en Inatsisartutlov, der regulerer området for brug af røntgen, da den ønskede kropsscanning foregår ved hjælp af røntgen.

Ligeledes behandles der på nærværende samling (efterårssamlingen 2015) et beslutningsforslag om ophævelse af forbeholdene for Grønland i 6 internationale konventioner.

De 6 konventioner vedrører ikke kun forhold af betydning for udnyttelse af uran, men også beskyttelse af arbejdstagere og befolkningen i almindelighed mod strålingsfare.

Uanset ønske fra Naalakkersuisut om at ophæve forbeholdene for Grønland i de 6 konventioner, er der behov for at fremsætte et lovforslag om ioniserende stråling i forbindelse med beskyttelsen af befolkningen mod strålingsfare, herunder sundhedsvæsenets brug af røntgen på hospitaler og i tandklinikker.

Der vil tillige være tale om anvendelse af ioniserende stråling og dermed behov for en generel strålebeskyttelseslovgivning i forhold til eksempelvis den selvstændige erhvervsdrivende, fiskeindustrien, offshore industrien og anlægsindustrien samt i forbindelse med videnskabelige ekspeditioner.

3e) Lever lovforslaget op til de nyeste krav inden for EU?

Svar

Lovforslaget er udformet som en rammelov, der fastlægger rammebetingelserne for ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

Bemyndigelserne til Naalakkersuisut i rammeloven vil blive udmøntet gennem bekendtgørelser, der fastlægger retningslinjer for den nærmere regulering af ioniserende stråling, strålebeskyttelse og brug af røntgen.

Formålet med en regulering gennem bekendtgørelser er at sikre, at Grønland til enhver tid overholder de internationale standarder og retningslinjer for god praksis. (IAEA standarder og EU direktiver). Det giver en hurtigere og mere smidig adgang til at opdatere grænseværdier m.v., når regulering heraf kan ske i bekendtgørelsesform. Det betyder, at reguleringen af strålebeskyttelsesområdet løbende vil kunne følge med den internationale udvikling på området.

Spørgsmål 4.

Forslagets økonomiske konsekvenser

4a) Hvilken anslået beløbsramme taler vi om for Departement for Sundhed, såfremt eksempelvis mineprojektet ved Kvanefjeldet i Narsaq bliver sat i drift, eller i fald der igangsættes andre råstof- og mineprojekter i Grønland?

Svar

Mineprojekter, herunder mineprojektet ved Kvanefjeldet i Narsaq, reguleres i tilladelser og godkendelser efter Råstofloven. Råstofmyndigheden kan kræve refusion af udgifterne til myndighedsbehandlingen hos rettighedshaver. Råstofaktiviteter er ikke reguleret af nærværende lovforslag.

4b) Anser departementet at samarbejdet med Statens Serum Institut omkring denne lovgivning, og efterfølgende implementering heraf, vil medføre øgede udgifter for Landskassen og i givet fald i hvilken størrelsesorden?

Svar

En samarbejdsaftale med Statens Institut for Strålebeskyttelse (SIS) må påregnes fremover at indebære ressourcetræk på Departementet for Sundhed, der ikke kan holdes indenfor den almindelige økonomiske ramme.

Der vil blive søgt finansiering på finansloven i forbindelse med et fremtidigt tilsyn og rådgivning indenfor myndighedsbehandling.

Der er endnu ikke indgået en samarbejdsaftale med Statens Institut for Strålebeskyttelse og Departementet for Sundhed. Departementet har estimeret en årlig udgift på 500.000 kr. pr. år.

Spørgsmål 5.
Generelt

5a) Der ønskes en kort redegørelse for sammenhængen mellem ILO konvention nr. 115 og lovforslaget.

Svar

En ophævelse af forbeholdet for ILO-konventionen betyder, at Grønland forpligter sig til at leve op til konventionens bestemmelser om arbejdsvilkår for alle arbejdstagere i Grønland. Overordnet forudsætter ILO konventionen nr. 115, at der findes en generel lovgivning for ioniserende stråling og strålebeskyttelse i Grønland.

ILO konventionen nr. 115 dækker alle arbejdstagere uanset de arbejder på landjorden, i miner, offshore eller på vand indenfor eller udenfor 3 sømiles grænsen.

5b) I lovforslaget er der en speciel hjemmel til at påbyde nødvendige foranstaltninger for at afværge en fare for befolkningens sikkerhed. Formålet denne hjemmel ønskes uddybet.

Svar

Bestemmelsen i lovforslagets § 22 indeholder en hjemmel for Departementet for Sundhed til at påbyde nødvendige foranstaltninger til at sikre beskyttelse mod strålingsfare.

Formålet med denne bestemmelse er, at myndighederne hurtigt kan gribe ind, for eksempel i en situation, hvor ny viden om en strålefare betyder, at en hidtil anvendt praksis skal bringes til ophør samt ved f.eks. en akut opstået situation.

Det er et krav at departementet skønner at beskyttelsesforanstaltningerne er nødvendige for at afværge en fare for befolkningens sikkerhed og sundhed.

5c) Hvilke landes praksis kan Naalakkersuisut henvise til, når de taler om retningslinjer for arbejde i uranminer?

Svar

Dette spørgsmål henvises til besvarelse af Naalakkersuisoq for Råstof.

5d) Naalakkersuisut bedes redegøre for fordele og ulemper ved eventuelt at dele lovforslaget i 2 dele som følger:

1. Området for brug af røntgen på hospitaler, tandklinikker, lufthavne mv., og
2. råstofindustri herunder uranudvinding.

Svar

Hensigten med nærværende lovforslag er at den skal gælde generelt for hele befolkningen. Loven finder derfor anvendelse på al brug af og udsættelse for ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

Det er således formålet med nærværende lovforslag, at intet område indenfor strålebeskyttelse er ureguleret. Lovforslaget skal sikre, at hele befolkningen er omfattet af de hensyn og foranstaltninger, der er forbundet med udsættelse for ioniserende stråling.

Loven lægger derfor overordnet en ramme for hele samfundet, med mindre et område specifikt er undtaget fra lovens anvendelsesområde eller ikke er hjemtaget.

Det følger af lovens § 1, stk. 4, at "undtaget fra loven er arbejdstagere omfattet af lov om Arbejds miljø i Grønland".

Det betyder, at Arbejds miljøloven i Grønland, som et ikke hjemtaget område, dækker strålingsfare for arbejdstagere på land, herunder arbejdstagere ansat i råstofsektoren. Arbejds miljøloven i Grønland dækker derfor også strålebeskyttelsen af arbejdstagere ansat indenfor minedrift.

Det følger af § 1, stk. 5, at "Tilladelser og godkendelser i forbindelse med råstofaktiviteter reguleres i Inatsisartutlov om Mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (Råstofloven). Der kan i tilladelser og godkendelser fastsættes mere vidtgående krav end krævet i nærværende lov".

Det betyder, at råstofaktiviteter, herunder minedrift reguleres efter Råstofloven.

Der er således som lovens § 1, stk. 4 og stk. 5 angiver en opdeling i forhold til råstofsektoren.

Her ud over er man i Danmark i gang med en modernisering af hele lovkomplekset omkring radioaktive stoffer og røntgen. Området har hidtil været reguleret i to selvstændige lovgivninger. Den ene fra 1953, den anden fra 1962 med senere ændringer. Udviklingen indenfor området og ønsket om at følge de internationale standarder og EU direktiver indenfor strålebeskyttelse har medført, at man i Danmark udarbejder en samlet lov for ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

Departementet for Sundhed indgår, som nævnt, en samarbejdsaftale med Statens Institut for Strålebeskyttelse. Dels har Grønland ikke den nødvendige ekspertviden, dels ønsker Naalakkersuisut at sikre, at Grønlands lovgivning på strålebeskyttelsesområdet følger de internationale standarder og EU direktiver. Nærværende lovforslag er på denne baggrund samlet i én lovgivning for ioniserende stråling og strålebeskyttelse.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Doris Jakobsen